MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 31: Państwo Środka – polityka zagraniczna wczoraj i dziś

Tematyka

Program dotyczy polityki zagranicznej prowadzonej przez Chiny. Dyskutanci rozważać będą jak zmieniała się ta polityka w zależności od ustroju oraz okoliczności zewnętrznych. Analizie poddadzą w szczególności okres funkcjonowania Republiki Chińskiej oraz Chińskiej Republiki Ludowej, doszukując się podobieństw i różnic.

!

Wykorzystaj w przygotowaniu swoich wykładów lub lekcji szkolnych poniższe propozycje oraz program:

- cały odcinek: https://youtu.be/wXZ7QGx1QIc
- zwiastun programu: https://youtu.be/Ke8beoKl0n8

Zagadnienia wstępne

Sugeruje się rozpoczęcie bloku zajęć od studiowania mapy Azji i analizy dotyczącej sąsiedztwa Chin. Wprowadzenie dotyczące relacji Chin z sąsiadami na przestrzeni ostatnich 100 lat: szczególnie relacje z Japonią, Rosją, Indiami.

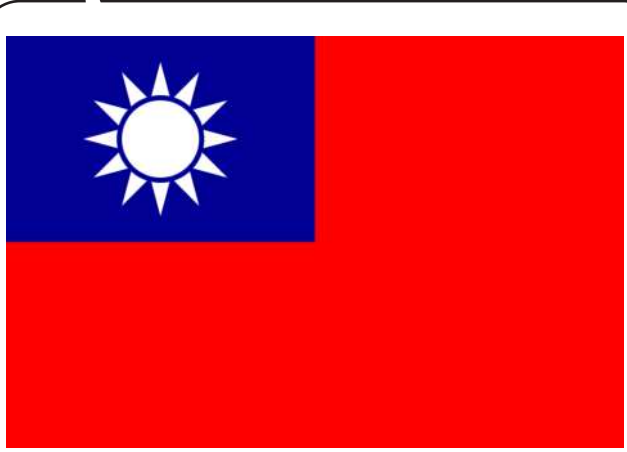
Część 1/3:

Porównać nieporównywalne – wczoraj i dziś

Emisja pierwszej części programu: **(0:00–20:24)**

Zagadnienia do dyskusji i pytania:

1. Jak wygląda współcześnie jakość kontaktów dyplomatycznych pomiędzy ChRL i USA? – Jakie są najważniejsze punkty sporne pomiędzy ChRL i USA? Jak to ewoluowało?
2. W listopadzie 2023 ma dojść do spotkania pomiędzy Xi Jinpingiem i Joe Bidenem. Przy jakiej okazji ma dojść do tego spotkania? Czy można liczyć na jakiś przełom w relacjach?
3. Co o polityce chińskiej i samej ChRL może mówić fakt, że spotkanie pomiędzy ich przywódcą a prezydentem USA traktowane jest jako wielkie wydarzenie?
4. Czy spotkania na szczycie w obecnej polityce międzynarodowej są realnie okazjami do podejmowania znaczących i przełomowych decyzji, czy też mają inną funkcję? Jeżeli tak to jaką? Jak to jest w przypadku zbliżającego się spotkania Xi Jinping – Joe Biden?
5. Co to jest i była Republika Chińska? Jak się ma do Chińskiej Republiki Ludowej?

Flaga Republiki Chińskiej [1]

[2] Flaga Chińskiej Republiki Ludowej

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 31: Państwo Środka – polityka zagraniczna wczoraj i dziś

6. Jak obecnie, potocznie, nazywa się Republikę Chińską? Jaki jest status tego podmiotu?

7. Jakie różnice i podobieństwa w zakresie stylu i koncepcji polityki zagranicznej można by wskazać pomiędzy niegdyś istniejącą Republiką Chińską a Chińską Republika Ludową?

8. Na zdjęciu zrobionym w Kairze w 1943 roku zamieszczonym poniżej, obok W. Churchilla i F.D.Roosevelta znajduje się chiński polityk. Kto i dlaczego się tam znalazł?

9. Czy Republika Chińska przed i podczas II wojny światowej była mocarstwem?

10. Wśród jakich krajów Republika Chińska szukała swych sprzymierzeńców w dwudziestoleciu międzywojennym?

11. Jak wyglądały relacje pomiędzy ChRL oraz USA w okresie zimnej wojny? Jakie okresy w relacjach możemy wyróżnić i jak się to miało do rywalizacji z ZSRR?

12. W którym roku proklamowano powstanie Republiki Chińskiej?

[3] Od lewej: Czang Kaj-szek, Roosevelt i Churchill w Kairze, 25 listopada 1943

„Niech żyje Republika!" Przedstawienie trzech flag Republiki Chińskiej [4]

13. Na zdjęciu poniżej, wykonanym w 1979 roku, widać dwóch przywódców światowych mocarstw. Kto to? Jakie znaczenie miało zarówno dla USA jak i dla ChRL zacieśnianie stosunków w latach 70-tych i 80-tych XX wieku?

[5]

Deng Xiaoping i Jimmy Carter, 1979

14. Kiedy i dlaczego stosunki pomiędzy ChRL i USA uległy pogorszeniu?

15. Od kogo zależna i z czyją pomocą powstała Komunistyczna Partia Chin? Jak w obecnej ChRL podchodzi się do tych korzeni partii rządzącej?

16. Jakie znaczenie strategiczne miał fakt zaanektowania przez Rosję od Chin obszaru tzw. Przymorza, gdzie leży między innymi Władywostok? Jakie inne obszary, ze względów historycznych, mogą stanowić przedmiot potencjalnych sporów oraz resentymentów w relacjach chińsko-rosyjskich?

17. Dlaczego w chińskiej polityce historycznej mało mówi się o ziemiach zabranych przez Rosję?

18. Czego dotyczył wydany w 2013 roku w ChRL tzw. Dokument nr 9? Czego obawia się władza ChRL?

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 31: Państwo Środka – polityka zagraniczna wczoraj i dziś

Część 2/3:

Kady decydują o wszystkim – szefowie dyplomacji

Emisja drugiej części programu:

(20:25–37:59)

Zagadnienia do dyskusji i pytania:

19. Jakie mogą być przyczyny niedawnej, nietypowej zmiany na stanowisku ministra spraw zagranicznych ChRL?

20. Kim są chińscy politycy przedstawieni na zdjęciach obok? Jakie funkcje pełnią bądź pełnili?

21. Kto realnie kreuje politykę zagraniczną CHRL?

22. Kim był Zhou Enlai?

23. Jak i przez kogo tworzona była polityka zagraniczna Republiki Chińskiej (w okresie przed II wojna światową)?

24. Zdjęcie poniżej przedstawia prominentnego polityka Republiki Chińskiej. Kto to?

[6]

Wang Yi na spotkaniu ASEAN, 2023

[7]

Qin Gang, 2023

[8]

Alfed Sze, 1923

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 31: Państwo Środka – polityka zagraniczna wczoraj i dziś

25. Na zdjęciu obok Wellington Koo, prominentny polityk Republiki Chińskiej. Jak można wytłumaczyć to, że i on i inni znani chińscy politycy tamtego okresu, jak choćby Alfred Sze używali zangielszczonych imion?

26. Jak wygląda typowa droga kariery ministrów spraw zagranicznych i w ogóle osób odpowiedzialnych za dyplomację w ChRL?

27. Jakie różnice można dostrzec jeżeli chodzi o kształtowanie się klasy dyplomatycznej w ChRL i Republice Chińskiej?

Wellington Koo [9]

[10] Czang Kaj-szek, 1947

28. Na jakiego typu uczelniach kształciły się elity polityczne Republiki Chińskiej i jakie to miało znaczenie?

29. Na zdjęciu obok przywódca Kuomingtangu, partii rządzącej w Republice Chińskiej. Jak nazywał się ten polityk?

Część 3/3:

Kierunki i wektory stosunków międzynarodowych

Emisja trzeciej części programu:

(38:00–52:25)

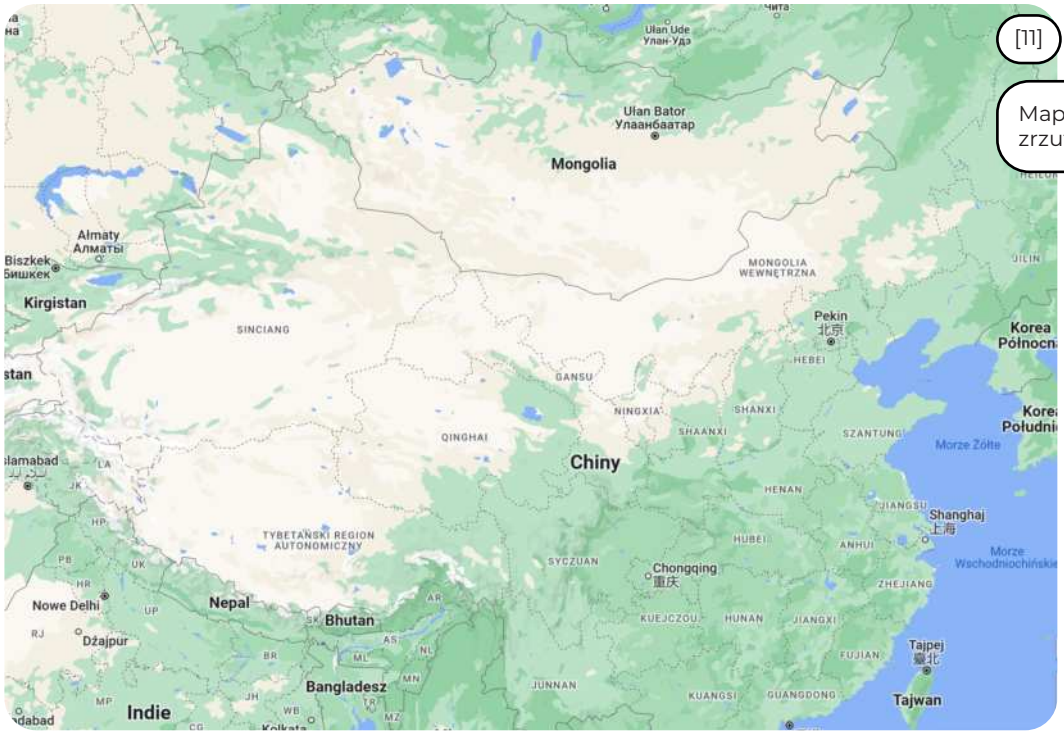
Zagadnienia do dyskusji i pytania:

30. Jak położenie i warunki geograficzne mogą wpływać bądź wpływają na kształtowanie polityki zagranicznej Chin?

31. Jak zmieniał się charakter relacji pomiędzy ChRL i Rosją (wcześniej ZSRR)?

32. Kto zamieszkuje chińską prowincję Sinciang i dlaczego prowincja ta stanowi problem dla władz?

33. Co kryje się pod nazwą Turkiestan Zachodni oraz Turkiestan Wschodni i jak wygląda kształtowanie się w tym regionie wpływów chińskich i rosyjskich?

[11]

Mapa Chin, zrzut ekranu

34. Dlaczego publikowane w Chinach mapy, jak chociażby ta poniżej, wzbudzają czasami kontrowersje międzynarodowe?

[12] Mapa Chin opublikowana w 2023 r

35. Czy w czasach obecnych realne jest, aby jakieś państwo mogło zdestabilizować wewnętrznie ChRL (jak to miało chociażby miejsce w przypadku przedwojennej Republiki Chińskiej i wpływów japońskich) bądź czy istnieje potencjał do tego, aby jakieś regiony oddolnie miałyby zdestabilizować bądź osłabić władzę centralną komunistów?

36. Czym było państwo Mandżukuo i od kogo było zależne?

37. Jaka jest istota problemu związanego ze statusem i funkcjonowaniem Tybetu? Gdzie funkcjonuje tybetański rząd na uchodźstwie?

38. Jaka była geneza protestów w Hong Kongu w 2019 roku? Jak te protesty interpretowane są w Pekinie?

Podsumowanie

1. Słownik postaci i terminów:

Chińska Republika Ludowa – państwo w Azji Wschodniej proklamowane formalnie w 1949 roku po pokonaniu przez siły komunistów chińskich pod przewodnictwem Mao Zedonga w wojnie domowej sił Kuomintangu.

Republika Chińska – państwo o ustroju republikańskim funkcjonujące na obszarze w znacznej mierze odpowiadającym dzisiejszej ChRL. Republika Chińska proklamowana została w 1912 roku i na obszarze Chin kontynentalnych istniała do 1949 roku, kiedy to w wyniku porażki w wojnie domowej z siłami komunistycznymi znacząca część elit Republiki Chińskiej, zwłaszcza związanych z rządzącą partią Kuomintang, ewakuowała się na Tajwan, gdzie utworzono nową siedzibę władz. Formalnie więc Republika Chińska ciągle istnieje i potocznie określa się to państwo mianem Tajwanu.

Xi Jinping – Sekretarz Generalny Komunistycznej Partii Chin od 2012 roku.

Czang Kaj-szek – przywódca chiński związany z Kuomintangiem (chińską partią polityczną funkcjonującą od 1912 roku). Po przegranej w wojnie domowej z komunistycznymi siłami Mao Zedonga ewakuował rząd na Tajwan.

Zhou Enlai – chiński polityk, pierwszy premier Chińskiej Republiki Ludowej. Funkcję premiera pełnił w latach 1949-1976.

Wang Yi – chiński polityk i dyplomata. Minister spraw zagranicznych ChRL w latach 2013-2022 oraz ponownie od lipca 2023 roku.

Qin Gang – chiński polityk i dyplomata. W latach 2021-2022 ambasador ChRL w USA. W okresie grudzień 2022 – lipiec 2023 pełnił funkcje ministra spraw zagranicznych.

Dokument nr 9 – tajny dokument z 2013 roku rozpowszechniany w obrębie Komunistycznej Partii Chin dotyczący zagrożeń kulturowych i politycznych wiążących się z zachodnimi wpływami.

2. Cele dydaktyczne:

- Poszerzenie poziomu wiedzy dotyczącej relacji pomiędzy Chińską Republiką Ludową a sąsiadami. (odniesienie do PRK P6S_WG)
- Zwrócenie uwagi na uwarunkowania chińskiej polityki zagranicznej (odniesienie do PRK P6S_WG)
- Uświadomienie jak wyglądają realia wewnętrzne polityki zagranicznej ChRL w czasach współczesnych (odniesienie do PRK P6S_WK)
- Wyposażenie w umiejętności oceny sytuacji międzynarodowej (odniesienie do PRK P6S_UW)

3. Sugerowana literatura uzupełniająca::

J. Polit, *Polityka zagraniczna Republiki Chińskiej 1911-1949*, Arkana 2023

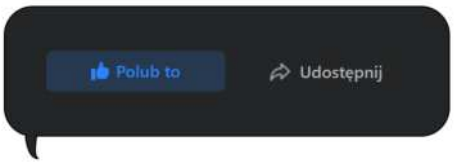
M. Dillon, *Chiny. Historia współczesna*, Książka i Wiedza 2013

J-P. Cabestan, *Polityka zagraniczna Chin*, Wydawnictwo Dialog 2015

Chinese Politics and Foreign Policy under Xi Jinping: The Future Political Trajectory, red. A.S. Ding, J.P. Panda, Routledge 2020

R. Sutter, *Chinese Foreign Relations*, Rowman&Littlefield 2020

Korzystając z materiałów, nie zapomnij o subskrypcji kanału „**Historia dzieje się!**” na Youtube:
https://www.youtube.com/@historiadziejesie2380
(obok przycisku „subskrybuj” naciśnij też dzwoneczek, by dostawać informacje o nowych odcinkach)

Prosimy – zalajkuj profil Facebookowy „**Historia dzieje się!**” i daj znać innym, jeśli program Ci się podobał (udostępnij):
https://www.facebook.com/Historiadziejesie

Materiały dydaktyczne opracował: dr Konrad Oświecimski
Opracowanie graficzne: Joanna Zawadzka

Publikacja sfinansowana ze środków budżetu państwa w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „Nauka dla Społeczeństwa” nr projektu NdS/537149/2021/2022, kwota finansowania 873 080 zł (całkowita wartość projektu).

zespół kierujący projektu:
dr Paweł Nowakowski
dr Łukasz Burkiewicz
dr Konrad Oświecimski
mgr Tomasz Konturek

Fundacja Ignatianum

Wykorzystane materiały ilustracyjne:

[1] Flaga Republiki Chińskiej, źródło: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Flag_of_the_Republic_of_China.svg ..... str. 2

[2] Flaga Chińskiej Republiki Ludowej, źródło: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Flag_of_the_People%27s_Republic_of_China.svg ..... str. 2

[3] Od lewej: Czang Kaj-szek, Roosevelt i Churchill w Kairze, 25 listopada 1943, https://pl.wikipedia.org/wiki/Wielka_tr%C3%B3jka#/media/Plik:Cairo_conference.jpg ..... str. 3

[4] „Niech żyje Republika!" Przedstawienie trzech flag Republiki Chińskiej, https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Xinhai_Revolution#/media/File:Republic_of_China_Flags.jpg ..... str. 3

[5] Deng Xiaoping i Jimmy Carter, 1979, https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Jimmy_Carter_and_Deng_Xiaoping#/media/File:Carter_DengXiaoping.jpg ..... str. 4

[6] Wang Yi na spotkaniu ASEAN, 2023, źródło: www.dfat.gov.au, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Wang_Yi_ASEAN_2023.jpg (lic. CC Attribution 4.0 International) ..... str. 5

[7] Qin Gang, 2023, https://en.wikipedia.org/wiki/Qin_Gang#/media/File:China's_Foreign_Minister_Qin_Gang_at_the_Diaoyutai_State_Guesthouse_in_Beijing,_China_on_June_18,_2023_-_(cropped).jpg ..... str. 5

[8] Alfed Sze, 1923, https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Alfred_Sao-ke_Sze#/media/File:Ambassador_Sze,_(5-11-23)_LOC_npcc.08486.jpg ..... str. 5

[9] Wellington Koo, https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Wellington_Koo#/media/File:KOO,_WELLINGTON._DOCTOR_LCCN2016859387.jpg ..... str. 6

[10] Czang Kaj-szek, 1947, https://pl.wikipedia.org/wiki/Czang_Kaj-szek#/media/Plik:Jiang_Jieshi2.jpg ..... str. 6

[11] Mapa Chin, zrzut ekranu, źródło: https://maps.google.com/ str. 7

[12] Mapa Chin opublikowana w 2023 r., źródło: http://bzdt.ch.mnr.gov.cn/ , http://bzdt.ch.mnr.gov.cn/browse.html?picId=%224o28b0625501ad13015501ad2bfc2192%22 (prawo cytatu) ..... str. 8